

Kā dzīvot zaļi bez naudas

Dzīvot var arī citādāk – tīrāk, nesamākslotāk... Tikai jāatver acis. Tāda ir **Kaspars Strazdiņa** dzīves filozofija. Kas viņš ir? Īsumā – vienkārši laimīgs cilvēks. Izvērstāks CV būtu apmēram šāds: 28 gadus vecs, vegāns, svaigēdējs, jaunas vērtību sistēmas veidotājs, kurš vēlas tikt valā no vecām, *kreisām* lietām, kas gadsimtiem uzskatītas par vienīgo patiesību. Alternatīvu izdzīvošanas veidu un laimes meklētājs, brīvdomātājs, pētnieks, ezoteriķis, mūziķis, dizaineris. Stāsts par Kasparu vienlaikus būs stāsts par brīvību.

EVĪJA HAUKA FOTO: JURIS ZARIŅŠ

Pirms diviem gadiem viņš krūmājiem un maziem kociņiem aizauguša lauka vidū novietoja treileri un apmetās tur uz dzīvi. Uzrušināja zemi, audzēja salātus, lokus, skābenes, pētersīļus un rabarberus, matus mazgāja ar sodu, ābolu etiķi un linsēklām, bārdi skuva ar olīveļļu, zobus tīrīja ar sodu, glicerīnu un piparmētru ēterisko eļļu, no veca linoleja uztaisīja čības un dzīvoja cepuri kuldams. Kā zināms, viss labākais dzīvē ir bez maksas. Kaspars pierāda, ka šī patiesība darbojas. Savas ikdienas gaitas, eksperimentus, receptes un pasaules skatījumu viņš regulāri atspoguļo

mājaslapā *savadak.lv*. Kaspars nepavisam nav meža divainis, viens no tiem ku-kū, kuriem "jums aizbraucis". Viņa idejas ir visai pamatotas, tām ir konkrēti apveidi, viņš tās nevis izsapņo, bet realizē dzīvē, un katrs tās var aptaustīt un izmēģināt. Viņam ir labas tehniskās zināšanas, viņš pārzina psiholoģiju, aktīvi lieto internetu un iedvesmo pārējos labiem darbiem. Viņš vēlas, lai cilvēki paceltos virs sadzīvīskā līmeņa, nedzīvotu stereotipu diktētos maldos, bet atbrīvotu domas un apziņu. Spriežot pēc komentāriem viņa mājaslapā un aktīvajām diskusijām citās vietnēs, Kasparam ir daudz sekotāju. Gribas teikt, ka viņš ir viens no tiem, kam jums ir nevis aizbraucis, bet atbraucis atpakaļ un nostājies pareizajā vietā. ►

riepas būs mājas pamati. Tās autoservisos var dabūt bez maksas. Ekoloģiskā pieeja slēpjas faktā, ka riepas netiek sadedzinātas, bet iekonservētas pamatos, tātad vēlreiz izmantotas. Tā teikt, vairākkārtēja un efektīva resursu izmantošana. Kaspars pieder visskaistākā siltumnīca, kādu esmu redzējis. Ģeodēziskā kupola siltumnīcas korpuss veidots no tādām kā šūnām – trijstūriem un četrstūriem, bet iekšā zili brīnumi – tomātu, arbūzu un meloņu stādi. Arbūzi no Krievijas sēklām būšot lieli un saldi, nevis mazi un sausi, kādi nopērkami lielveikalos. Ziemas māju būvēs no 130 kārklu mietiem, ko Kaspars zāģē un krauj kaudzē, tad sekos māla apmetums. “Brusas nemaksātu dārgi, ap simts latiem, bet es principā izvēlējos kārkļus, ja reiz šis materiāls ir pieejams.” Sākumā Kaspars gribējis būvēt smilšu maisu māju, bet, ceļot virszemes pagrabu, sapratis, ka smilšu maisu būvniecība ir fiziski ļoti smaga. Jārok zeme, jāliek ķerrā, jāaizved līdz mājai, viens maiss ar rokām jāpārcilā trīs reizes. Kaspars rāda raķeškrāsns modeli. Tā esot unikāla un vienkārša – krāsns nedūmos, jo princips tāds, ka dūmi sadegs, bet siltais gaiss izplūdis pa nelielu skursteni mājas sienā. Īstajai krāsnij tiks izmantota naftas muca, bet kurināmais būs kaņepju kāti. Lai sasildītu 100 miligramu ūdens, nav atšķirības – kurināt ar kļavas koksnī vai kaņepju kātiem, tāpēc izvēle krita uz kaņepēm. Ja plūsmas tiek pareizi virzītas, viss sadeg, efektivitāte simtprocentīga.

Pareizi, kaņepes! Tā tik ir lieta! Kaspars visu lielo lauku naktī kā partizāns apseja ar kaņepēm. Naktī tāpēc, ka šajā laikā kaņepju sēkliņu lielākie cienītāji zvirbuļi gul. Kaspars stāsta, ka eksperimentēs ar kaņepju šķiedrām un kaņepju betonu, kas esot pilnīgi unikāls, daudz efektīvāks un ekoloģiskāks par parasto cementu. “No kaņepēm var taisīt gandrīz visu, izņemot stiklu, lai gan varbūt no sveķiem varētu arī to. Kaņepes nevar aizvietot tikai metālu, kur vajadzīga elektrības vadīšana, bet pārējo visu var. No tām taisa audumu, var būvēt mājas. Pirmās *Levis* džinsa bikses bija no kaņepju auduma, bet ražotāji drīz vien saprata, ka tās ir nenovalkājamās, tāpēc ātri vien izņēma no apgrozības. Ja kaņepju šķiedras kombinē ar parasto plastmasu, rodas elastīgs, izturīgs materiāls. Henrijs Fords reiz radīja automašīnu ar korpusu no dabiskiem materiāliem – kaņepju plastmasas, sojas sveķiem, kviešiem. To darbināja kaņepju spirts. Šī lieta drīz vien tika pieklusināta, un ekoloģiskais auto ražošanā netika ieviests, ienāca nafta, un tika pieņemts sausais likums, ne jau tādēļ, lai cilvēki nedzertu, bet gan lai no spirta netaisītu degvielu.”

Jātiek valā no vates galvā

No mākslīgas ekonomikas uzturēšanas pārejām pie filozofijas. “Ar savu piemēru gribu palīdzēt citiem atrast savu ceļu, paraudzīties uz lietām citādāk, tālāk, plašāk. Es ķeros nevis pie seku novēršanas, bet pie saknēm, pētī, kas to visu izraisījis, nevis cīnos ar vējdzirnavām. Piemēram, tagad tiek popularizētas ekoloģiskās spuldzītes, bet patiesībā

MĀJAS PAMATI. Riepās pilda ap pusotru ķerru smilšu un labi sablīvē ar veseri. Pamati veidojas pamatīgi, nav nemaz tik vienkārši izkustināt ar smiltīm piepildītu riepu.

“PALDIES” EKONOMIKA. Kaspars Jumpravā grib izmēģināt Eiropā modē nākušo lokālās ekonomikas modeli – preču apmaiņu starp cilvēkiem noteiktā teritorijā nevis par naudu, bet par “paldies punktiem”, ko var sakrāt un saņemt pretī to, kas vajadzīgs.

VIENREIZ LIETOJAMĀ PASAULE. “Mēs dzīvojam vienreiz lietojamā sabiedrībā, kas ir iezombēta nepārtraukti tērēt un mainīt – blenderus, apavus, traukus, vīrus un sievas,” saka Kaspars. Viņš parāda, ka dzīvot var citādāk – gudrāk un foršāk.

■ Tev iegalvo, ka audzēt dārzā sev burkānus ir nenormāli grūti, tāpēc jāsež birojā un burkāni jāpērk veikalā. Tādējādi tu vergo, atdod visu savu laiku, enerģiju un pretim par padarīto saņem pavisam maz, prieka nekāda.

tajās nav nekā ekoloģiska. Ir tāds joks, ka pasaulē ir viena spuldzīte, kas nekad nav tikusi izslēgta, deg jau simts gadus, un nesen tai tika nosvinēta jubileja. Šajā gadījumā ir skaidrs, ka ražotāji ir maksimāli samazinājuši spuldziņu derīguma termiņu, lai nāktos tās biežāk mainīt, bet stāsta, ka rada jaunas tehnoloģijas, kas patiesībā ir tikpat dārgas. Tas viss ir meli. Ir vismaz desmit dažādas enerģijas, kas ir efektīvākas par saules baterijām un vēja ģeneratoriem. Viens no variantiem ir austriešu dabas pētnieka Šauberga atklātā enerģija. Viņš pētīja, kā zivs var peldēt pretim straumei, lēkt pret ūdenskritumu, un uzdeva jautājumu, kur tās rod enerģiju. Viņš izpētīja, ka zivs un spuru forma ļauj virzīt plūsmas tā, ka, atrodoties pret straumi, zivs kustas uz priekšu. Viņš radīja pašpietiekamu ierīci, kas, izmantojot ūdeni, saražo vairāk elektrības, nekā patērē. Enerģiju var gūt no vakuuma, izmantojot metāla jumtu, enerģiju var savākt no jonosfēras, no zibeniem. Šādu ierīču izmaksas ir niecīgas. Turpretī saules baterijas un vēja ģeneratori galu galā ir neefektīvi un tikpat dārgi, cik dzīvošana *Latvenergo* verdzībā.”

Kaspars saka, ka vasaras otrajā pusē enerģiju iegūs pilnīgi jaunā veidā, kas būs daudz efektīvāks un lētāks par visu iepriekš zināmo. (Kaspar, lūdzu, domā ātri – *Latvenergo* tarifi bendē nost!) Kaspars kārdina, ka ar alternatīvo enerģiju var darbināt automašīnas, sildīt siltumnīcas, kurās audzēt tomātus, un ierīkot kaut vai tropiskos dārzus.

Jautāts, kā nopelna naudu auzu pārslām, stādīem, siltumnīcas plēvē, Kaspars saka, ka nodarbojas ar grafisko dizainu, veido trīsdimensiju vizualizācijas, interneta mājaslapas. Vispār viņš sevi neieliek šauros profesijas rāmjos, jo ikviens cilvēks ir universāls. Kaspars taisa un tirgo arī zaperus – jocīgus aparātņus, kas atbrīvo no slimībām, ko izraisa parazīti – vīrusi, tāpi, sēnes. Viņš nekoncentrējas uz naudu, bet uz

pašradītām lietām savā eko saimniecībā, kur pagaidām gan vēl nav visa nepieciešamā, lai izdzīvotu, bet uz to viņš tiecas. Visu uzreiz nevar, jo, piemēram, pieredzes stādu audzēšanā Kaspars nav. Skābenes viņš šogad sasējis vairāk, pagājušajā vasarā tās apēdušās trijās ēdienreizēs. Blakus ir maurlociņu paklājs, spināti, salāti. Šo to dārzā varot izaudzēt arī ziemā. Piemēram, dekoratīvo lapu kāpostu novāc pirms Ziemassvētkiem.

Putni čalo kā ķerti, neplautā zāle spurojas dabiskā skaistumā. Kaspars saka, ka viņam patik iemīdītas taciņas, ko viņš plāno izlikt ar akmeņiem. Paveicies, ka apkārt aug mazi kociņi, kuros ir dzīvība. Vārnas noskatās, kā Kaspars strādā, liksmu rīta skrējienā pa lauku izmet stīmiņas. “Bibelē esot rakstīts, ka cilvēkam jāēd dzīvnieki, kam ir šķelti nagi un zīvis ar zvīņām. Tā ir manipulācija un smadzeņu skalošana. Šāda barība smadzenēs rada vati. Es to zinu, jo esmu bijis galēdējs un visēdējs. Esmu izjutis, kā, atsakoties no gaļas, noskaidrojas prāts, galvā sarodas idejas. Atliek daudz vairāk enerģijas, ko veltīt citām lietām, nevis pārtikas sagremošanai. Dzīvā barība pārstrādājas pati, līdzīgi kā ābols smuki sapūst, tāpēc organisma resursi tiek ļoti maz patērēti. Mēs taču pazīstam sajūtu, kad, saēdušies ceptus kartupeļus, nevaram pakustēties. Svaigus augļus un dārzeņus vari saēsties tā, ka vēders plīst pušu, bet nogurumu nejūti. Arī man sākumā šķita, ka zaļumu ēšana ir pilnīgi nerealā un ekstrēma. Pārejas perioda sākumā bija slikti, dullums galvā, jo organisms attīrījās, simptomi bija līdzīgi, kā atmetot smēķēšanu, bet pēc tam palika ļoti labi. Es nepētī, kā pārstrādāt pārtiku, lai tā saturētu mazāk holesterīna, bet sāku no pašas apakšas, no tā, kā tas viss radies. Cilvēkiem, kas vienmēr dzīvojuši ar vati galvā un domājuši, ka tieši tā ir labi, to grūti saprast. Arī diētas ir liela ākstišanās. Redziet, cilvēkiem kopš bērnības ir mācītas nepatiesības, kas tiek uzskatītas par patiesībām. Ja cilvēkam galvā ir vate, viņam visu var iestāstīt, viņš ir labāk vadāms.” ▶

► Slava kaņepēm!

Kaspars ir iesējis kaņepes, ceļ ziemas māju, solās pats lauka vidū iegūt elektrību, uzkonstruēt krāsni, kas nedūmo, izaudzēt melones un arbūzus. Tas iedvesmo un vedina braukt skatīties, kā viņam sokas. Kaspars nav pirmais, kurš individuālās brīvības vārdā protestē pret apkārtnējo mietpilsonisko stulbumu un sāk brīvprātīgu robinsonādi. Prātā nāk kāds jauns amerikāņu divainis, vārdā Henrijs Deivids Toro, kas 1845. gada pavasarī aizņēmas no kaimiņa cirvi, aizgāja mežā pie Voldenas diķa, divas jūdzes atstatu no Konkordas pilsētiņas Masačūsetsā, un sāka celt būdu, kurā nodzīvoja divus gadus, divus mēnešus un divas dienas. Tā tapa aizkustinoša grāmata *Voldena jeb dzīve mežā*, kas joprojām baro zaļo kustības ideoloģiju. Kaspars ar divaino amerikāni kopējs ir tas, ka ne viens, ne otrs nav nekāds dabas, pat ne lauku bērns, abi mežā ienākuši *pa taisno*, tikko atrāvuši dibenu no mīksta divāna un citiem civilizācijas labumiem.

Braucam ilgi, jo Kaspars sabojājis mobilais, viņš var atbildēt tikai ar īsziņām. Kamēr meklējam, skatos uz modernizētajiem laukiem – ar baltiem ķieģeļiem apšūtām mājām, žogu daudzveidību, vaukšķošiem kranciem, noskūtiem, itin kā mākslīgiem, mauriņiem un glupajām petūnijām plastmasas podos. Ko tas te, laukos, dara? Beidzot arī ir klāt Kaspara laimes ieleja, paradizes stūrītis ar lielu, apstrādātu lauku. Pa ataugušo zāli pie mums basām kājām brien Kaspars. Viņam ir gudras acis, patīkams balss tembrs un laba valodas izjūta. “Vai tas saziņai ar Kosmosu?” jautāju, ieraugot lauka vidū lielu spirālveida apli. Nē, vienkārši Kaspars ienācis prātā, ka dobei nav jābūt tradicionāli kantainai, stūrainās formas viņam vairs nepatīk, tāpēc viņš kādu dienu apsēdies un sācis uz papīra skicēt dobru variantus. Kas tad tas – riepu kaudze? Civilizācijas atkritumi? Ar smiltīm pildītas gumijas

Kaspars receptes

■ SĀLĀS TĒJAS

Gardi zālišu uzlējumi kā buljoni

Ķimeņu uzlējums ar sāli.
Pētersiļu uzlējums ar sāli.
Ķimeņu un pētersiļu uzlējums ar sāli.
Diļļu un pētersiļu uzlējums ar sāli.
Diļļu, pētersiļu un ķimeņu uzlējums ar sāli.
Fenheļa uzlējums ar sāli.
Var pievienot garšvielas, piemēram, piparus.
Iesaku lietot ķeltu jūras sāli, kas nopērkams svaigēdāju restorānā Raw garden.
Puskilograms maksā Ls 2,30.

■ TAHINI

1/3 krūzes ar sezama sēkliņām (vēlams izmērcētām),
1/2 krūzes ūdens,
1 tējkarote eļļas (olīveļļa,
kaņepju eļļa, sezama eļļa),
jūras sāls pēc garšas.

Blenderē līdz viendabīgai masai.
Var izmantot kā mērci salātiem.

■ LINSĒKLU KREKERI

Pāris stundu linsēklas mērcē ūdenī attiecībā aptuveni 1:3.
Sablenderē un plānā kārtiņā liek uz cepamā papīra.
Žāvē uz radiatora vai dehidratorā.

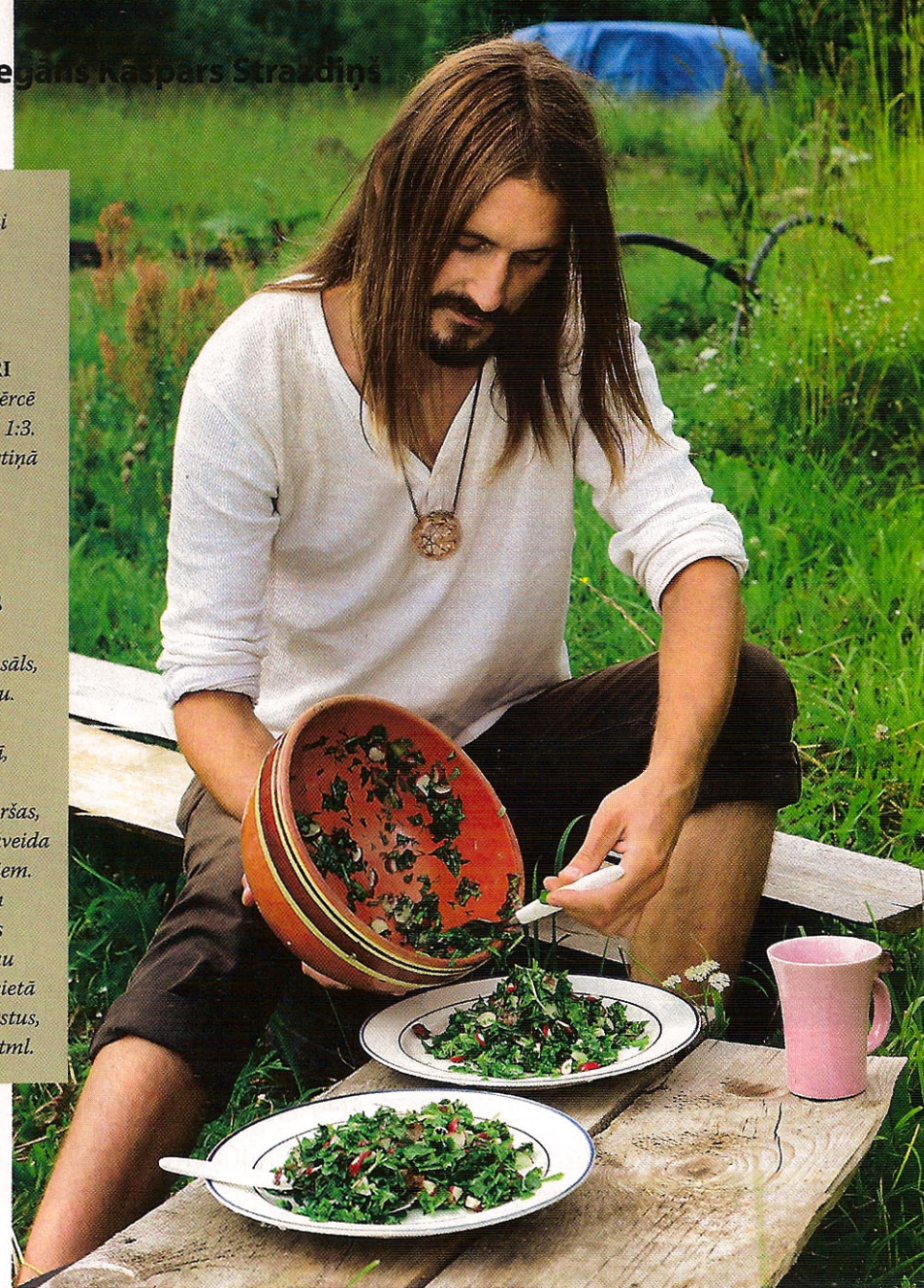
■ RIEKSTU KRĒJUMS

60 g zemesriekstu, glāze ūdens, ābolu etiķis, jūras sāls, nedaudz diļļu un pētersiļu.
Zemesriekstus 2 stundas mērcē ūdenī, liek blenderī, pievieno 2 ēdamkarotes ābolu etiķa un sāli pēc garšas, blenderē, līdz iegūst krēmveida masu, samaisa ar zaļumiem.
Lieliski sader ar svaigiem gurķiem, smalkās šķēlītēs sagrieztu ķirbi vai zaļumu salātiem.
Zemesriekstu vietā var izvēlēties Indijas riekstus, valriekstus, mandeļus u. tml.

EKSKLUZĪVAIS ZAĻUMS. Kaspars receptes

savaadak.lv rosina vismaz vasarā pāriet uz svaigēšanu.

Izskatās garšīgi un veselīgi.

► Kaspars pārtiek no augļiem, dārzeņiem, riekstiem, sēklām. Viņš ēd tvaicētas auzu pārslas, zaļos griķus, ko sablenderē ar āboliem, un piejauc medu. Šķiet apšaubāmi, ka zaļumos ir visas vielas, lai cilvēks normāli funkcionētu. Vai nesāk izkrist mati, lūzt nagi? “Tas, ka jāreķina kalorijas un jāskaita katrs vitamīns, ir meli, ir jāēd tik, cik gribas, organisms pats pateiks priekšā – gribēs lokus, paprasīs, apņiks spināti, būs jādod sēklas,” saka Kaspars.

Badošanās un apzinātie sapņi

Šoziem Kaspars izdara kaut ko pavisam traku – neēda 27 dienas, pārtiekot no absolūtās dzīvības enerģijas prānas. “Tā ir enerģija, no kuras dzīvo visi cilvēki. Ja pārēķinām, cik cilvēks apēd un iztērē vielmaiņas un domāšanas procesos, sirdij pumpējot un dzenot asinis, skrienot, staigājot, tad ir skaidrs, ka enerģija tiek ņemta vēl no kāda resursa. Cilvēks var ilgi un dikti nelietot barību, bet joprojām funkcionēt, un tas norāda, ka mums iekšā nevar būt tādas rezerves.” Badošanās notika pēc prānas instrukcijas kādas draudzenes dzīvoklī. Sākumā bija jāatrod telpa, kur norobežoties no sabiedrības, jāseko instrukcijai, ko drīkst un ko nedrīkst darīt, jāatrod uzticības persona. Pirmās septiņas dienas Kaspars nedzēra arī ūdeni. “Sākumā ēst negribējās, bija sapnis par zālišu tējām, bet vienā brīdī no prāta nāca liels spiediens, domas par ēdienu.” Badošanās laikā, lai palīdzētu organismam, Kaspars trīs reizes dienā nedaudz iedzēra atšķaidītu sulu (pirmajā nedēļā 20% sulas, otrajā 40%). “Iznāca vairāk dzīvoties pa gultu un nelietot muskuļus, beigās tie atrofējās, un bija ko atkopties,” saka Kaspars. Trakākais, ka badošanās

notika ziemā, tā bija vislielākā kļūda. Kasparam nemitīgi sala – drebuļi kratīja arī apģērbā, zem divām segām. Jo vairāk dzēra karstu zālišu uzlējumu, jo vairāk sala. Kad Kaspars beidzot izgāja ārā, viņš nevarēja paskriet. Viņš zaudējis astoņus kilogramus, bet tas neesot daudz. Vai viņš mēģinājis pārtikt arī no saules? “Es arī šobrīd skatos saulē, bet tas ir kas cits. Tā tiek aktivizēta čiekurdaiva – smadzeņu centrs, kas atbild par paranormālajām spējām. Valda uzskats, ka ar gadiem šis dziedzeris samazinās, bet ir izpētīts, ka tiem, kas skatās saulē, palielinās.” Turpinu iztaujāt, vai badošanās laikā Kasparam rādījušās vīzijas. “Atklāsmes man ir bijušas arī pirms neēšanas, bet badošanās laikā piedzīvojumi bija interesanti. Par ezoteriku es interesējos kopš bērnības, man ir bijušas dažādas pieredzes – garu redzēšana, sajūta, ka kāds ir blakus. Man tas ir normāli. Vidējam cilvēkam redzēšanas spektrs ir ļoti ierobežots, bet to ir iespējams palielināt, un viena no metodēm ir badošanās.”

Vai tu esi pamēģinājusi apzināto sapņošanu, jautā Kaspars. O, vēl ne! “Tas ir tad, ka cilvēks pamostas sapnī kā realitātē, jo patiesībā sapnis ir realitāte, tikai cita. Apziņas stāvoklis ir mainīts, un mēs pēkšņi atjēdzamies citā slānī. Tu saproti, ka sapņo, bet sajūta ir īsta, tikai redze ir dzidrāka, smalka (parasti tā ir mazliet izklaidēta, bez detaļām). Sapnī iespējams lidot uz citām planētām un valstīm, notiek jocīgas lietas. Apzināto sapņošanu izmanto, lai trenētos reālās lietās, piemēram, iestudējot izrādi. Režisors sapnī savāc kopā aktierus, mēģina un pēc tam rezultātu realizē dzīvē. Tas ir ļoti efektīvi. Kāpēc mēs domājam, ka ir normāli katru diennakti zaudēt astoņas stundas no dzīves, ja iespējams izmantot visas divdesmit četras?

■ No kaņepēm var taisīt gandrīz visu, izņemot stiklu, lai gan varbūt no sveķiem varētu arī to. No tām taisa audumu, var būvēt mājas. Kaņepes nevar aizvietot tikai metālu, kur vajadzīga elektrības vadīšana.

Vispār sapņi ir dzīvāki, reālāki, interesantāki par dzīvi. Tādas lietas, kādas notiek sapnī, nevar izdomāt, tajās nav nekā no iepriekšējās pieredzes. Viena no metodēm, kā pieslēgt apziņu, ir vairākas reizes dienā ik pa laikam skatīties uz rokām. Ja to dara dzīvē, tas pats tiek darīts naktī, un tajā brīdī – hops, tu pārķer, saproti, ka esi sapnī. Rokas sapnī izskatās interesanti, kā ūdens atspulgā. Sapņot ir fantastiski, bet pamostoties grūti atšķirt, kas bijis sapnis, kas – astrālais piedzīvojums,” apgalvo Kaspars.

Lai nebūtu nabago – nost ar naudu!

“Daudzi cilvēki ir nozombēti sistēmas upuri, kas sev priekšā redz tikai tuneli, pa kuru visu dzīvi lēnām vilkties. Nekur netiek rādītas sistēmai kaitīgas lietas. Ja kaut kas parādās, tas momentāni tiek izsmiets. Cilvēks vēl nav paguvis piedzimt, kad viņu jau sāk zombēt. Cilvēki nav izvēlējušies būt par auniem, kurus dzen pa tuneli, viņi par tādiem tiek padarīti,” turpina Kaspars. “Bija eksperiments ar pērtiķiem, kurai bērnībā iedeva lellīti. Dzīvnieks rotaļājās ar lelli, ucinājās gluži kā cilvēkbērns. Kad pērtiķienei pašai piedzima mazulis, viņa lelli atdeva tam, tas bija pašsaprotami. Tāpat ir ar cilvēkiem. Tas, kas šķiet iedzimts, patiesībā ir iemācīts, tas ir rīcības plāns vairākām paaudzēm. Sistēmas arhitekti, kas pārzina metodes, elementāri manipulē ar cilvēkiem, būrīšos pa spraugām bīdot iekšā jebkuras idejas. Vecāki domā, ka nodod savam bērnam pašu labāko, bet patiesībā multiplicē vecas muļķības. Bērnam iestāta, ka viss ir gēnos, tāpēc viņš neko nevar mainīt, viss ir tā, kā ir, tāpēc, ka vienkārši tā ir... Jau bērnībā cilvēkam tiek iedvesta bezspēcības sajūta, ielikta negatīvā programma, tāpēc arī tad, kad cilvēks lasa, domā, uzzina, viņš nopūšas: jā, tā ir, bet nav jēgas mēģināt kaut ko mainīt, tāpat neizdosies. Cilvēkiem iegalvo, ka pasaule ir bēdu leja, kur būs jāstrādā no rīta līdz vakaram, un ka būt nelaimīgam ir normāli. Tad visu mūžu var iet pie psihoterapeita, dzert zāles un turpināt slīgt depresijā. Tās ir muļķības. Piemēram, saka, ka jāizvēlas viena profesija visai dzīvei, lai gan tas ir pretdabiski. Saka, ka, darot vienu lietu no rīta līdz vakaram, tu saņemsi pārējās lietās, bet patiesībā tev atņem tavu dzīvi. Tev iegalvo, ka audzēt dārzā sev burkānus ir nenormāli grūti, tāpēc jāšēž birojā un burkāni jāpērk veikalā. Tādējādi tu vergo, atdod visu savu laiku, enerģiju un pretim par padarīto saņem pavisam maz, prieka nekāda. Es parēķināju, cik paņem darba devējs, cik aiziet nodokļos, transporta izdevumos, ēšanā kafējnīcā, dzīvošanā irētā dzīvoklī tuvāk darbam, iznāca, ka paliek labi ja pieci procenti. Nav īsti skaidrs, kā vārdā cilvēks tā eksistē. Lai barotu sistēmu? Ja cilvēks to neierauga, dzīve patiesi ir bezcerīga. Es mēģinu izsist no šīs bezspēcības, rādot, ka var citādāk. Var mainīt kaut vai sīkumu, un tas jau būs labs sākums. Piemēram, fakts, ka enerģija var maksāt tik maz, var būt stimulē, izrāviens. Cilvēki sāks domāt: kāpēc jādara tā, ja var labāk, lētāk. Lai mainītu dzīves modeli, ir svarīga savu programmu ieraudzīšana un apzināšanās. Lielākā daļa cilvēku nesaprot, ka viņu uzvedība un reakcijas ir programmas, ko iespējams labot, līdz ar to mainot dzīves scenārijus,” entuziasma pilns, skaidro Kaspars.

“Naudas sistēma radīta, lai konkurētu, tāpēc tajā nevar nebūt nabago. Cilvēks, kurš krāj naudu, nabadzību vēl palielina, tad kāpēc mēs kaut ko tik ekstrēmu, kas totāli moka cilvēkus, lietojam? Viena no alternatīvām ir LLE (*A local living economy*) – lokālās maiņas tirdzniecības sistēma, kas tika radīta astoņdesmitajos gados finanšu krīzi laikā. Pretēji naudas sistēmai, kas ir konkurējošā, šī ir sadarbību veicinoša. Nabago nav, jo cilvēks var tajā iesaistīties bez pamatkapitāla. Piemēram, Balkānos arī nav daudz naudas, tāpēc cilvēki mainās – vienam ir vīns, otrs labo kurpes. Tas ir barters, bet LLE ir uzlabota sistēma. Tam cilvēkam, kuram kaut ko vajag, ne vienmēr ir ko dot pretim, tāpēc tas, kurš dod, iegūst punktus, ko var izmantot pie kāda cita. Šī sistēma darbojas, piemēram, Luksemburgā, Austrālijā, Amerikā. Visiem jau nav jādara viens un tas pats, katrs domātājs un censonis kopējā lietā

ieliek pa smilšu graudiņam, tā radot jaunu pasauli,” stāsta Kaspars. Viņš slavē Artūra Poļa pārmaiņu pilsētas projektu Ikšķilē, kur, izmantojot esošos resursus, tiek iedzīvīnātas lokālās ekonomikas idejas. Arī Kaspars pats iecerējis Jumpravā rīkot izglītojošus semināru un lokālus tirdziņus.

Mūžīgās kurpes un dzīvības eliksīrs

Ar Kaspāra Strazdiņa vārdu saistīts arī savdabīgs mācību projekts – Lāča akadēmija. Tās pamatā ir lekcijas internetā, kas aizvieto klātienē kursu. Informācija, akadēmijas koncepts pie Kaspāra sākušies nākt kādā negulētā naktī. Viņš piecēlies, apsēdies un sācis aprakstīt procesu: kā cilvēks atrod akadēmiju, kā izvēlas tēmu, kā mācās. Finansiālo pusi risinātu vienkārši: katra lekcija maksātu konkrētu summu, lektors saņemtu algu par tās ierunāšanu un pēc tam atkarībā no cilvēku ieinteresētības procentus. Viņaprāt, tas ir efektīvāk – vienreiz izdarīt un saņemt darba augļus, nevis visu laiku atkārtot vienu un to pašu tekstu un darbības. Protams, trūktu tiešās komunikācijas, bet tiktu domāts arī par to, kā uzdot jautājumus un diskutēt. “Neprātīgi augstā maksa par lekcijām ir informācijas turēšana aiz zelta atslēgas. Par augstskolu jāmaksā tūkstošiem latu gadā, bet, ja tev nav tādas naudas, tu pie informācijas netiec. Tas ir muļķīgi un negodīgi. Ja Lāča akadēmijas projekts taptu ar mecenāta atbalstu, cilvēki varētu mācīties bez maksas.” Kaspars tic, ka ar laiku atradīs šādu cilvēku un izglītībā tas būs liels solis uz priekšu. Kopā ar domubiedriem viņš pat bija uzrakstījis biznesa plānu, lai saņemtu kredītu, bet projekts tika uzskatīts par pārāk riskantu, jo nebija, ar ko salīdzināt. Tagad tas ir iesaldēts.

Kaspars prāto vēl par daudz un dažādām lietām, piemēram, kā pavisam vienkārši uztaisīt nenonēsājamus apavus, zolēm izmantojot automašīnu gumijas riepas ar drašu stigojumu. “Diez vai tās būtu tik viegli nonēsāt, automašīnas taču nobrauc tūkstošiem kilometru, bet cik gan nostaiģā cilvēks... Vēl feināks zoļu variants būtu no kaučuka.”

Gana plāpāt un skatīties saulē, sēžot uz vecajām riepiņām, vēl jāielūkojas smilšu maisu pagrabā. Tas ir patikami vēss. Kaspars rāda, kā ar lielu bomi blietē smilšu maisus. Viņš saka, ka tas esot labs treniņš, nekādas mākslīgas fiziskās aktivitātes nav vajadzīgas, tepat laukā var izstaipt un izvingrināt visus muskuļus. Kasparu grūti salīdzināt ar Čaka Palanjuka *Ciņas kluba* harismātisko varoni Taileru Dārdenu, kurš mākslīgu muskuļu audzēšanu fitnesa klubos dēvē par masturbāciju, tomēr kopsaucējus var atrast. Tailers atšķirībā no Kaspāra tikai grauj veco sistēmu, parādot tās izkurtējušo un smieklīgo būtību, bet Kaspars iet uz priekšu ar vēlmi radīt jaunu modeli.

Pirms trim gadiem, kad Kaspars vēl iekļāvās vidējā latvieša stila rāmjos, ēda gaļu, smēķēja un tusejās bāros, viņš domāja par savu mājokli un redzēja to pavisam atšķirīgu no vispārpieņemtajiem. Liela dušas telpa, kurā ūdens sāk tecēt no griestiem, kad iedarbojas sensors. Ūdens temperatūras regulēšana notiek grīdā, ar kāju. Ar laiku Kaspars sapratis, ka viņam to visu nevajag. Tagad viņš zīmē savai mājai krēslus. Viens variants ir zemē noklāti auduma gabaliņi, otrs – krēsli kā šūpoles, kurus pēc vajadzības var piekārt vai noņemt. Savukārt sēdēt zemē lotosa pozā ir ērti un pareizi, jo cilvēka ķermenis nav paredzēts ilgstošai sēdēšanai, bikšdibena deldēšanai biroja krēslā. Tas projektēts kustībai. “Izrauties zobus var ataudzēt. Ir tāds dzīvības eliksīrs *ormus*, ko pat ķīmiķi nepazīst. To var uztaisīt no Nāves jūras sāls,” stāsta paradizes saimnieks, kamēr zvilnu no koka mizām sapītajā atpūtas krēslā.

Kaspāram darba pilnas rokas – pa vasaru jāpagūst uzcelt māju vismaz tik tālu, lai ziemā var nakšņot, jāieliek siltumu taupošā krāns, jāuztaisa agregāts elektrības iegūšanai, jākopj dārzs. Lai veicas, Kaspar! Mēs dodamies atpakaļ uz pilsētas džungļiem, kur salātlapas un redīsus iegūsim pretdabiskā veidā – nopirksim enerģiju izsūcošajos melnajos caurumos – lielveikalos. ■